

Γυμνάσιο-Γενικό Λύκειο Κλειτορίας
3^η Ενδοσχολική Επιμόρφωση
«Στρατηγικές Οπτικής Σκέψης-Μοντέλο
Perkins»

Επιμορφώτρια: Φωτεινή Δημακοπούλου

Δεκέμβριος, 2022

Θέμα για συζήτηση

Παρατηρείστε την
εικόνα. Τι
βλέπετε;

Τι συναισθήματα
σας προκαλούν
τα χρώματα που
χρησιμοποίησε
ο ζωγράφος;

Ποιον τίτλο θα
δίνατε στον
πίνακα;

«Το άγγιγμα της δασκάλας» του Γάλλου ρεαλιστής ζωγράφου Henri Jules Jean Geoffroy (1853-1924).

Παραδοχές

Στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής διεργασίας να βρίσκεται ο μαθητής

Η σκέψη συνδέεται με τη δράση

Η πορεία προς τη γνώση είναι ευρετική

Ο τρόπος σκέψης να είναι κριτικός

Οι σχέσεις εκπαιδευτικού και μαθητή να είναι αμφίδρομες

Αξιοποίηση των τεχνών στη διδακτική πράξη

Μείζον Πρόγραμμα
Επιμόρφωσης
Εκπαιδευτικών
Εκπαιδευτικό
/Επιμορφωτικό Υλικό

Είναι διαθέσιμο στην διεύθυνση:

<http://www.epimorfosi.edu.gr/index.php/2011-05-17-08-43-19/95-2011-05-23-08-45-45>

Η εκπαίδευση μέσα από την τέχνη

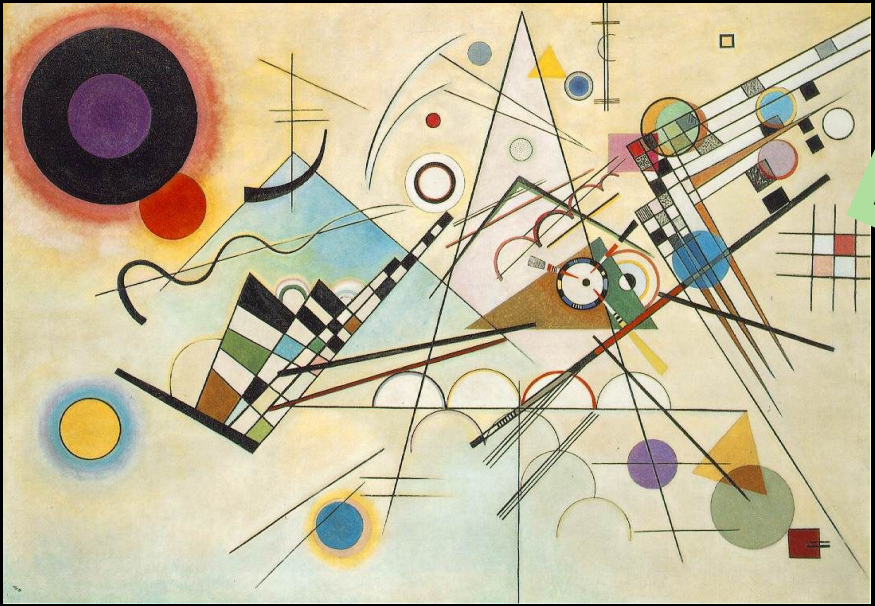
συνίσταται στην παρεμβολή έργων τέχνης σχετικών με το αντικείμενο της διδασκαλίας, στο πλαίσιο επεξεργασίας ενός μαθησιακού αντικειμένου.

Μέσα από την προσέγγιση των έργων τέχνης τα νοήματα των έργων αποκαλύπτονται, και στη συνέχεια αξιοποιούνται ως αφορμή για την βαθύτερη προσέγγιση των εξεταζόμενων θεμάτων .

Κινηματογράφος
Εικαστικές Τέχνες
Λογοτεχνία
Θέατρο-Παραστατικές Τέχνες
Μουσική

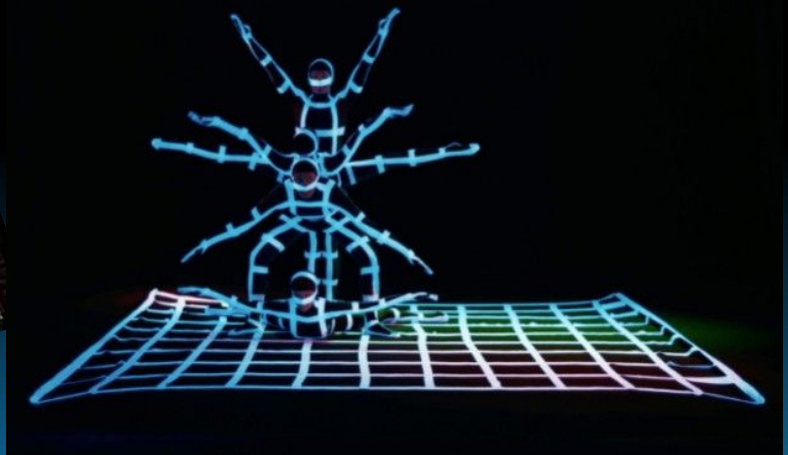
Τα μοντέλα προσέγγισης έργων τέχνης παρέχουν ένα θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο ο εκπαιδευόμενος σταδιακά προσεγγίζει ένα έργο τέχνης, εισέρχεται σε τομείς βαθύτερης κατανόησής του ενεργοποιώντας την κριτική και στοχαστική του διάθεση.

Στη σχετική με το θέμα βιβλιογραφία περιγράφονται τέσσερα μοντέλα. Τα μοντέλα αυτά είναι των Feldman, Brondy, Anderson και **Perkins**

Vassily Kandinsky και
Γεωμετρία

μυθιστόρημα
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
μυθιστόρημα,
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
cinema

Μαύρο θέατρο ή
θέατρο σκιών και
φυσική

Μοντέλο Perkins

- Η προσέγγιση που προτείνει ο D. Perkins, έχει ως στόχο να καλλιεργήσει στους μαθητές/μαθήτριες τη νοοτροπία του στοχασμού με αφορμή ένα οπτικό ερέθισμα πλούσιο σε πολιτισμικές, συμβολικές και ερμηνευτικές αναφορές (έργο τέχνης).
- Η νοοτροπία αυτή, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά και την κοινή λογική δεν κατακτιέται αμέσως. Διεργασίες σαν κι αυτή που παρουσιάζεται εδώ θα πρέπει να γίνονται συχνά και επανειλημμένα αποτελώντας τμήμα της εκπαιδευτικής καθημερινότητας του μαθητή κι όχι εξαίρεση
- Το «μοντέλο» παρουσιάζεται αυτόνομο, έξω από το πλαίσιο των Αναλυτικών Προγραμμάτων, έτσι ώστε να υιοθετηθεί σε ποικίλα μαθησιακά περιβάλλοντα

The Intelligent Eye: Learning to Think by
Looking at Art

Βήμα βήμα η εφαρμογή του 1ο στάδιο: Χρόνος για παρατήρηση

Στην πρώτη φάση ο παρατηρητής, αφιερώνει όσο χρόνο χρειάζεται για να παρατηρήσει όσο καλύτερα μπορεί το έργο τέχνης. Πρόκειται για μια νοοτροπία που θα πρέπει να υιοθετήσει ο παρατηρητής σύμφωνα με την οποία δεν σπεύδει σε ερμηνείες με την πρώτη ματιά, αλλά δίνει όσο χρόνο χρειάζεται στην «αντικειμενική» παρατήρηση. Για το λόγο αυτό τα ερωτήματα που προβάλλονται έχουν ως στόχο τους τον εντοπισμό συγκεκριμένων δεδομένων, την προβολή αποριών, την εκμετάλλευση των ήδη υπάρχουσών γνώσεων.

Ο παρατηρητής θα πρέπει να είναι γενναϊόδωρος με την παρατήρησή του. Να την αφήσει να εξελιχθεί, χωρίς να μπει στον πειρασμό να προβεί πρόχειρες εκτιμήσεις και συμπεράσματα.

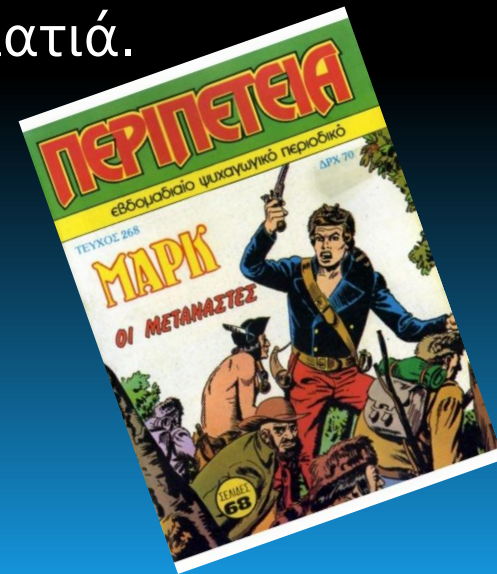
- Τι βλέπετε ;
- Υπάρχουν, απορίες, ερωτήματα σχετικά με αυτό που βλέπετε;
- Εκφράστε τις πρώτες σας παρατηρήσεις, απορίες.
- Υπάρχουν ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά στη φωτογραφία (μορφές, σχήματα κ.ά.).
- Γενικά καταγράψτε τι βλέπετε κυκλώνοντας ενδιαφέροντα σημεία ή κρατώντας σημειώσεις. Αφήστε τον εαυτό σας να θυμηθεί ιδέες, απόψεις, σκέψεις σχετικές με το συγκεκριμένο έργο.
- Ξεκουραστείτε για λίγο (ένα με δύο λεπτά) και επανέλθετε με νέες παρατηρήσεις

2ο στάδιο: Ανοικτή και περιπετειώδης παρατήρηση

Πρόκειται για την ανοικτή και χωρίς προκαταλήψεις παρατήρηση, η οποία ενεργοποιεί τη δημιουργική ματιά του παρατηρητή.

Εδώ ενεργοποιείται η ανοικτή σκέψη, που δεν ερμηνεύει, αλλά παρατηρεί ακόμα καλύτερα, λαμβάνοντας υπόψη ποικίλες παραμέτρους.

Είναι η σκέψη που δεν παίρνει τίποτα σα δεδομένο, αλλά ανασυνθέτει τα δεδομένα με μια δημιουργική ματιά.

2ο στάδιο: Ανοικτή και περιπετειώδης παρατήρηση

Τι συμβαίνει εδώ; Φτιάξτε ένα «σενάριο» γι' αυτό που βλέπετε.

Αναζητήστε τις υπερβολές στο έργο (στο χρώμα, την κίνηση, τις φόρμες, τους όγκους κ.ά)

Αναζητήστε εκπλήξεις. Λάβετε υπόψη σας αυτές τις εκπλήξεις (κυκλώστε τις, μιλήστε γι' αυτές)

Ψάξτε για συμβολισμούς και μηνύματα. Κάντε συνδέσεις ιστορικές και πολιτισμικές.

Ψάξτε την ατμόσφαιρα που αποπνέει το έργο. Συζητήστε για την ψυχική διάθεση που σας δημιουργεί....

3^ο στάδιο : Ξεκάθαρη, αναλυτική και εις βάθος παρατήρηση

Στη φάση αυτή οι εκπαιδευόμενοι με βάση τα στοιχεία που συγκέντρωσαν στις προηγούμενες φάσεις εμβαθύνουν στην ερμηνεία του έργου.

Προσπαθούν να δώσουν απαντήσεις στα ερωτήματα που τους γεννήθηκαν στις δύο προηγούμενες φάσεις.

Παράλληλα εξηγούν, τεκμηριώνουν τις απόψεις τους, εξάγουν συμπεράσματα.

Η αναλυτική παρατήρηση αυτής της μορφής αποτελεί έναν **δεισδυτικό τρόπο** προσέγγισης της πραγματικότητας, ο οποίος ενεργοποιεί τη στοχαστική διάθεση των μαθητών

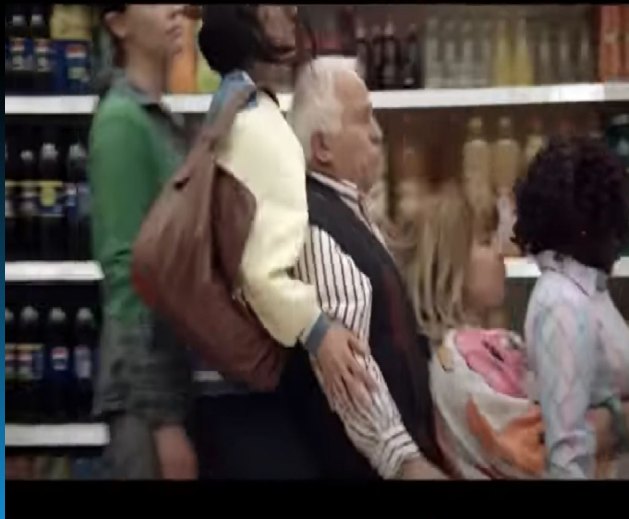
3^ο στάδιο : Ξεκάθαρη, αναλυτική και εις βάθος παρατήρηση

Γιατί πιστεύεις ότι ο σκηνοθέτης επέλεξε ένα καροτσάκι του supermarket για πρωταγωνιστή;

Επτά ανθρώπινες αλυσίδες-ουρές παρακολούθησες στην ταινία. Στο supermarket, στην είσοδο ενός club, σ' ένα πρακτορείο ΟΠΑΠ, σε ένα ΑΤΜ τράπεζας, σε μια εκκλησία, σε ένα μουσείο και τέλος σε ένα κοινωνικό συσσίτιο. Υπάρχουν κοινά στοιχεία που συνδέουν τους ανθρώπους αυτούς;

Ο άστεγος σπρώχνει τους ανθρώπους και αυτοί αρχίζουν να πέφτουν όπως ένα ντόμινο. Τι συμβολίζει το ανθρώπινο ντόμινο

Στο τέλος της ταινίας το σκηνικό αλλάζει. Η πολυσύχναστη πόλη έχει μετατραπεί σε έρημο. Ο άστεγος στέκεται μπροστά στο καροτσάκι του supermarket, που είναι γεμάτο με ψώνια. Δεν αγγίζει, δε χρησιμοποιεί τίποτα. Τι νομίζεις ότι σκέφτεται; Τι συμβολίζει η έρημος;

4 η στάδιο: Ολιστική παρατήρηση-Ανασκόπηση της διεργασίας

Στο πλαίσιο της τέταρτης φάσης οι εκπαιδευόμενοι προσεγγίζουν το έργο στην ολότητά του αξιοποιώντας την εμπειρία της παρατήρησης των προηγούμενων φάσεων.

Αναστοχάζονται και προχωρούν στη γραφή ενός κειμένου σχετικά με όσα βίωσαν κατά τη διάρκεια της παρατήρησης, παρουσιάζοντας σε αυτό τους μετασχηματισμούς που επήλθαν στις αρχικές σκέψεις, παραδοχές και υποθέσεις τους για το έργο τέχνης.

Σε αυτή τη φάση οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν ενεργητικές εκπαιδευτικές τεχνικές όπως δραματοποίηση, συζήτηση στην ολομέλεια, εργασία σε ομάδες κτλ

Κάθε παιδί είναι καλλιτέχνης. Το θέμα είναι πώς θα παραμείνει καλλιτέχνης μεγαλώνοντας.

~ Pablo Picasso

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

